

SCHOLING IN SCHOOL

AB

Onderlinge

uitwisseling van goede ideeën, plannen en projecten, zodat niet elke school het wiel hoeft uit te vinden: dat is de achterliggende gedachte van 'Scholen leren van elkaar'. In november vorig jaar ging een pilot met OMO-scholen van start voor het uitwisselen van goede praktijken via een interactieve website die inmiddels voor alle scholen operationeel is. De OMO-scholen waren van meet af aan laaiend enthousiast. Daarnaast worden op de website een aantal scholen voor voortgezet onderwijs breed in beeld gebracht. Waar zijn deze scholen trots op en wat zetten ze in de etalage?

Kunstbeleid als speerpunt

De Prisma in Hoorn (een vmbo met ruim driehonderd leerlingen, van wie een kwart allochtoon) is gehuisvest in een gebouw uit de jaren zeventig. In de school zijn veel kunstwerken te bewonderen. Ze gaan zeker mee naar de nieuwbouw die volgend jaar klaar moet zijn. Want het Prisma is er trots op dat kunstbeleid zo'n prominente plaats op school inneemt. Directeur Piet Maas: "Door leerlingen als het ware onder te dompelen in een overdosis aan kunst en cultuur, dagen we hen uit zich daarover een mening te vormen. Je verruimt er hun horizon mee, waardoor ze een bredere kijk op de samenleving krijgen en hun tolerantiegrens verlegd wordt. Tegelijkertijd proberen we onze leerlingen het besef bij te brengen dat meningen nooit alleenzaligmakend zijn en dat je die voortdurend moet aanpassen en bijstellen."

Afvaardigingen van alle eerste klassen van het Prisma gaan periodiek naar de kunstuitleen om daar een kunstwerk uit te kiezen voor het mentorlokaal. Ze 'verantwoorden' hun keuze in de klas en medeleerlingen krijgen uiteraard de gelegenheid om te zeggen wat ze van de nieuwe aanwinst vinden. Jaarlijks koopt een groepje leerlingen uit alle leerjaren een kunstwerk aan bij de kunstuitleen, nadat ze daarvoor een passend plekje in het schoolgebouw hebben gezocht. Verder heeft de Prisma voor eerstejaars leerlingen een bijzonder leesbevorderingsproject. In de introductieperiode kiezen leerlingen samen een scène uit een verfilmd boek, maken daarvoor een scenario en nemen de scène vervolgens zelf op. Een première met champagne voor ouders vormt het sluitstuk. De kunsteducatie vindt overigens ook buiten de school plaats: door een bezoek aan het Picassomuseum als onderdeel van een werkweek in Parijs en het 'rondje Hoorn', waarbij derde klassers in contact komen met allerlei culturele instellingen in de stad.

Trots op schoolklimaat

Het Amsterdamse Marcanti is met zijn ongeveer zevenhonderd leerlingen (vmbo en onderbouw havo, 90% allochtonen) vooral trots op zijn schoolklimaat en sterk in de zorg voor leerlingen, zegt adjunct-directeur Marcel Verhulst. Een goed schoolklimaat staat immers borg voor betere leerresultaten, minder schooluitval, minder verzuim en hogere examenresultaten. Op het Marcanti gaan leerlingen en docenten ongedwongen met elkaar om. Leerlingen weten wel dat ze zich moeten houden aan regels en afspraken, maar hebben wel het gevoel dat ze zichzelf kunnen zijn. Voor docenten is dat niet anders: "Toen ik een tijdje geleden net een huis had gekocht, heb ik dat met een klas meiden van zestien jaar gevierd. Met z'n allen hebben we gewoon een kwartier gedold", vertelt een van de jonge docenten enthousiast.

De school investeert al jaren intensief in leerlingenzorg. Doel ervan is om leerlingen zo lang mogelijk de kans te geven om het maximaal bereikbare diploma te behalen. Uitgangspunt is het wegnemen van blokkades en belemmeringen die een 'normaal' leerproces in de weg staan. Een deel van de problemen kan de school zelf aan, voor een ander deel doet het Marcanti een beroep op externe onderwijshulpverleners, die

meestal in de school zelf hun werk doen. "Laatst had ik een leerling die een half jaar lang huilend, woedend en stampvoetend mijn kamertje verliet. Daarna hadden we het eindelijk over het probleem waar het werkelijk om ging. Het is duidelijk dat ik zo'n leerling dan niet meer kan doorverwijzen, ook al zou ik het nodig vinden. De leerling zou zich dan immers afgewezen voelen." Over een goed schoolklimaat gesproken!

Taalontwikkeling

Voor veel leerlingen van de kleinschalige vmbo De Slinge in Rotterdam (370 leerlingen, 75% van de ouders is van buitenlandse afkomst) is de taalbarrière groot. Meer dan de helft van hen beschikt niet over voldoende tekstbegrip om de lessen in de basisvorming goed te kunnen volgen. Daarom neemt De Slinge deel aan het Rotterdamse Deltaplan Taalbeleid. Het uiteindelijke doel hiervan is de verbetering van de prestaties van leerlingen, vooral op dié terreinen waar de achterstanden het grootst zijn. Deelname aan dit Deltaplan houdt in, dat de school een driejarig traject doorloopt. Een externe begeleider ondersteunt de school bij het ontwikkelen en uitvoeren van een schoolspecifiek taalbeleidsplan.

Alle docenten op De Slinge zijn eigenlijk een beetje taaldocent geworden en erop gespist leerlingen te leren omgaan met teksten. Eén van hen: "We leren de leerlingen vaardigheden, zoals: wat doe je met moeilijke woorden en signaalwoorden, hoe ga je met teksten om, lees je teksten meteen van het eerste tot en met het laatste woord. Als een leerling uit klas 4 zegt dat hij 'een verzekering aan gaat sluiten', moet je natuurlijk niet gaan lachen. En wat we ook vaak doen: leerlingen eerst de betekenis laten raden van woorden die ze niet kennen, zoals 'streekroman' (een boek over een jongen die streken uithaalt...). We accepteren fouten en proberen op interactieve wijze de verbetering aan te brengen." Hoewel het draagvlak onder de docenten aanvankelijk niet zo groot was omdat deze manier van werken 'er nog eens bovenop kwam', hebben zij gaandeweg de meerwaarde van deze benaderingswijze pas goed in gezien: wanneer de communicatie verbetert, gaan de lessen ook een stuk gemakkelijker. Bovendien merken ze dat de leerlingen grote vooruitgang boeken. Ze durven nu in het openbaar te spreken, kunnen in het Nederlands voor hun mening uit komen en hun gevoelens verwoorden. Bovendien scoren de leerlingen na een jaar op de Hacquebordtest 15 à 20% beter dan bij binnenkomst.

Leren van elkaar

"Al deze scholen voor voortgezet onderwijs zijn goede voorbeelden van scholen die trots zijn op een bepaald aspect van hun onderwijsproces of schoolklimaat", vindt Anje Ros van KPC Groep en projectleider van 'Scholen leren van elkaar'. De scholen zijn geselecteerd uit een scholenbestand op basis van bezoeken door de Inspectie. In aanmerking kwamen scholen die de Inspectie als 'goed' beoordeelde. Bij de keuze van de scholen is ook gekeken naar de geografische spreiding, de omvang van de school en het percentage allochtone leerlingen.

De geportretteerde scholen laten allemaal iets zien van hun visie en motieven ('zo denken we erover'), procesaanpak ('zo pakken we dat aan') en ervaring ('zo doen we dat'). De belangrijkste insteek hierbij is de cultuur van de school. Anje Ros: "Voorwaarde voor het realiseren van goed onderwijs is immers een goed leerklimaat op school, waarbij leerlingen zich betrokken, veilig en 'op hun gemak' voelen. Voorbeelden daarvan zijn de manier waarop de school waakt over de veiligheid van haar leerlingen en hun bezittingen, onderling respect tussen leerlingen en docenten in gedrag en taalgebruik, blijk geven van positieve verwachtingen, het bevorderen van een goede werkhouding bij leerlingen, gelijkwaardige behandeling en het scheppen van ordelijke werkomstandigheden. Met dit soort voorbeelden hopen we scholen te inspireren en te motiveren. Want naast de presentatie van deze 'schoolportretten' biedt

de site ruimte voor de uitwisseling van goede praktijken rond allerlei onderwijsthema's. Hierbij gaat het om innovatieve projecten, handige formats, instrumenten, beleidsdocumenten, stappenplannen die voor andere scholen nuttig kunnen zijn."

'Scholen leren van elkaar' is de naam en tegelijkertijd ook het doel van deze website, die te vinden is onder het kennis-on-line gedeelte van www.kpcgroep.nl . Meer informatie over het project is te verkrijgen bij a.ros@kpcgroep.nl, a.terbeek@kpcgroep.nl of a.zeeman@kpcgroep.nl. Iedere school kan (gratis) lid worden van het SLVE-netwerk. Deelnemende scholen kunnen met een handig zoekstelsel de goede praktijken van andere scholen bekijken op het thema waarin ze geïnteresseerd zijn. Ook kunnen ze hun eigen goede praktijken toevoegen. Om de privacy van deelnemende scholen te beschermen, kunnen alleen scholen lid worden van het netwerk.